

Tájékonferencia a Taktaköz néprajzáról

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében nagy hagyományai vannak a honismereti mozgalomnak, s ezen belül jelentős eredményeket értek el az önkéntes néprajzi gyűjtők is. *Lajos Árpád* és *Bodgál Ferenc* munkájának eredményeként a miskolci Herman Ottó Múzeum körül jól működő gyűjtőhálózat alakult ki, s aktív tagokkal dolgozik a TIT megyei szervezetének néprajzi szakosztálya is. Munkájuk eredményét jól illusztrálja az idei Istvánffy Gyula honismereti gyűjtőpályázat sikere. Az immár tizenhatodik alkalommal meghirdetett pályázatra 80 pályamunka érkezett be, összesen több mint 3000 oldal terjedelemben. A múzeumnak és a TIT szakosztályának egymással és a megyében élő amatőr honismereti kutatókkal való kapcsolatát az immár második alkalommal megrendezett, gyűjtőúttal egybekötött *tájékonferencia* fémjelzi.

Az elsőre 1976. november 4-én került sor. Akkor a Zempléni-hegység elzárt településére, *Komlóskára* kirándultak a résztvevők s itt végeztek néhány óras gyűjtőmunkát. Ezután Szerencsen került sor a tanácskozássra, amelynek témái a Zempléni-hegység népi kultúrája, annak kutatási eredményei és feladatai voltak.

Az idei, második rendezvényt 1977. szeptember 15-én tartották, ennek témája a Taktaköz néprajza volt. A konferencia résztvevői *Taktabájjra*, a vidék népi kultúrájának ma is számos archaikus elemét őrző faluba kirándultak. A csoporthoz itt csatlakoztak a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Intézetének hallgatói. A faluban háromórás gyűjtőmunkára volt lehető-

ség, amelynek során mindenki az őt legjobban érdeklő témáról szerezhetett ismereteket. (A gyűjtött anyag egy példány a Herman Ottó Múzeum néprajzi adattárát gyarapítja.) A gyűjtés befejezése után Szerencsre autóbusszon utazott át a csoport, ahol délután került sor a tanácskozásra.

Ennek első előadója *dr. Petercsák Ti-vadar* (a szerencsi Helytörténeti Múzeum igazgatója) a Taktaköz történeti-néprajzi vázlatát ismertette. Jelezte, hogy a Bodrogközhez, Sárréthez, Ecsedi lánphoz hasonló geográfiai adottságokkal rendelkező vidék lakossága sajátos lápi életmódot folytatott, melyet azonban az elmúlt évszázad utolsó harmadától — a lecsapolással párhuzamosan — fokozatosan felváltott a szántóföldi gazdálkodás. Ez a kettősség mindmáig érzékelhető a népi kultúra különböző rétegeiben is. Ezt követően *dr. Szabó Lajos*: *Mon-dakutatás és népünk történelemszemlélete* címmel tartott színes előadást majd *dr. Szabóné Futó Rózsa*: *A gyógynövények gyűjtögetése a Taktaközben* címmel mutatta be e témában gyűjtött anyagát.

Úgy érezzük, hogy — az előzőhöz hasonlóan — sikeresnek könyvelhetjük el az 1977. évi tájkonferenciát. Amellett, hogy új ismeretekkel szolgált, s felhívta a figyelmet a megye néprajzi kutatásának egyik sürgető feladatára, alkalmat adott tapasztalatcserére, a kutatók ismerkedésére és véleménycseréjére. A jövő évben újabb tájegység megismerését és kutatási feladatainak számbavételét tűzi maga elé a következő konferencia.

Viga Gyula

Emlékünnep Isaszegen

Isaszeg a Rákóczi korbá visszanyúló és az 1848—49-es történelmi sorsfordulók emlékének őrzője, egyben Petőfi szellemi örökségének is fenntartója. A magyar-lengyel fegyverbarátságra több emléktábla figyelmeztet a község területén és határában. A síkság és a hegyek földje a szabadságért életüket adó hősök csontjait rejt. Fölöttük emlékoszlopokat emeltek az elődök áldozatát tisztelő utódok.

Itt tartotta közös ünnepét 1977. ok-

tóber 9-én az Isaszegi Falumúzeum Baráti Köre és a Bem József Kulturális Egyesület a magyar és a lengyel néphadsereg napja alkalmából. Részt vett az ünnepségen a lengyel nagykövetség, a néphadsereg, a helyi tanács és párt-szervezet, valamint a társadalmi egyesületek népes küldöttsége.

A tanácsháza falán elhelyezett tábla *Wysocki* lengyel tábornok, a református templom bejárata melletti felirat a lengyel légió emlékét őrzi. Ez

utóbbi helyen volt egykor a magyar tü-zérség ágyuállása. Ide látogatott az isaszegi csata alkalmával *Kossuth La-jos* is, ezt a történelmi tényt a temp-lom oldalán örökítették meg, *Petőfi Sándor* emlékével együtt. A lengyel lé-gió 200 hősi halottal áldozott akkor a magyar szabadságért. A koszorúzás al-kalmával az isaszegi általános iskola úttörő énekkara lengyel szabadságdalt adott elő.

A közeli Szentgyörgypusztán folyta-tódott az emlékezés virágainak elhelye-zése, ott, ahol egykor 52 fakerszt je-

lezte az 1849. április 6-i isaszegi csata megkezdésekor rohamban elesett és el-temetett magyar honvédek sírhantjait. 1922 óta hatalmas betonkereszt emlé-keztet az elesett hősökre.

Isaszeg felett magaslik a csata em-lékműve, a zászlótartó honvéd szobra. Innen támadták a császári tüzérség ágyállásai a magyar csapatokat, de a honvédek rohammal elfoglalták s rövi-desen a magyar tüzekek támogatták in-nen a döntő rohamot. A szobor talap-zatára virágot helyeztek el.

A katonapallagon, ahol *Klapka* hon-védei először ütköztek össze az oszt-rák sereggel, magyar és lengyel szá-zadok harcoltak egymás mellett. A csa-ta után itt temették el az elesetteket. Ennek emléke az ismeretlen lengyel ka-pitány és a Lenkey huszárokat haza-indító *Harsányi Bálint* sírja, amelynek koszorúzásánál *Szatmáry Zoltán*, az isa-szegi falumúzeum vezetője emlékezett meg a történelmi eseményről. Beszéde után az úttörők magyar katonadalt éne-keltek.

Az ünnepi délelőtt méltó befejezése-ként 20 somcsemetét ültettek el a hon-védsírok előtt. Három évvel ezelőtt *dr. Szele Lajos* hozta a magokat a *koltói somfáról* s azokat az isaszegi erdészek féltő gonddal kis cserjékké nevelték. A somcsemeték elültetésének ünnepi aktusa előtt *dr. Kovássy Zoltán* ismer-tette a két szabadságharc emlékét ör-ző *koltói somfa* történetét. Utalt a hagyományra, amely szerint a som-csemeté még *II. Rákóczi Ferenc* sza-badságharca alatt került Koltóra. A beszédet követően a küldöttségek tag-jai a honvédsírok mellett elültették a somcsemetéket.

K. Z.

Honismereti munka a gyöngyösi főiskolán

A Gödöllői Agrártudományi Egyetem Gyöngyösi Mezőgazdasági Főiskolai Ka-rán 1974 óta tevékenykedik a honisme-reti-helytörténeti tudományos diákkör. Bár a főiskola arculata, szakképzése mezőgazdasági jellegű, évről évre még-is vannak olyan hallgatók, akik sza-bad idejüket történelmi, helytörténeti búvárkodással töltik: felfigyelnek szü-lőföldjük múltja vagy közelmúltja ese-ményeire, önálló vizsgálódásokkal bő-vítik helyi és általános történeti isme-reteiket. Itt, a tudományos diákkörben

további ösztönzést és segítséget kapnak egy-egy időszak részletesebb megisme-résére, dolgozatok készítésére. Levéltári, könyvtári, munkahelyi forrásfeltárá-sal vázlatot vagy részfejezeteket készí-tenek, ezt a diákkörben megvitatják, majd az elhangzott tanácsok figyelem-bevételével pályázati dolgozatot készí-tenek. A diákkör dolgozataival eddig minden évben szerepeltek hallgatók a házi konferencián. Az itteni sikeres dolgozatokat azután az országos kon-ferenciákra küldtük el. Nemcsak örö-